

1910 J.

I JARO

20/3 de Septembro

Kaukaza Esperantisto

Duonmonata literatura kaj propaganda gazeto.

Jarabono: 1 rub.—1,06 sm., duonjare 60 kop.—0,60 sm.

Tarifo por anoncoj: 1 paĝo—6 rub. (6,30 sm.), 1/2 paĝ.—3 r., 1/4 paĝ.—1 r. 50 k., 1/8 paĝ.—75 k., 1/10 paĝ.—50 kop. Adresoj de samideanoj nur 10 kop.

Adreso: Tiflis, Elizavetinskaja strato № 17, Hajk Ter-Astvacatrijanc.

Кавказекій Эсперантистъ

Двухнедельный литературный и пропагандный журналъ.

Подписка платя: На годъ 1 руб., на 6 м. 60 коп.

Объявленія: Страница 6 руб. (построчно: строка цѣтита 10 коп., передъ текстомъ 20 коп.).

Адресъ: Тифлисъ, Елизаветинская ул. № 17, Аяку Теръ-Аствацатрянцу.

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԷՍՔԵՐԱՆՏԻՍՏ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊՐՕՊԱԳԱՆԴԱԿԱՆ ԵՐԿՇԱԲԱՐԱԹԵՐԹ

Բամսեզինը՝ տարեկան 1 ռ., 6 ամիսը 60 կոպ.

Յայտարարութիւնները երեսը 6 ռ., կէս երեսը 3 ռ., զատորը՝ 1 ռ. 50, ութերորը՝ 75, տասերորը՝ 50 կ. Լասցեն՝ Քիֆլիս Ելիզաւետինսկայա փ. Պ 17. Հայկ Տեր-Մատաւոտրեանցին:

კავკასიის ესპერანტისტი

օրցկւորցի սալիգերագորո ճ սաքրօպագանձօ ժւրնալի.

Մոլիորի փսի 1 ձ., ղլլլլլի տօլտ—60 կաք.

Редакция открыта ежедневно отъ 5—7 ч. вечера.

ОСЕННИЕ КУРСЫ ЯЗЫКА „ЭСПЕРАНТО“

ПРИ 1-ОЙ ТИФЛ. МУЖСКОЙ ГИМНАЗИИ
открываются 19 сентября, в 11 часов дня.

Желающие могут записаться съ 5-20 сентября по воскресеньям
отъ 11—12 ч. дня и по средамъ отъ 7—9 ч. вечера.

ПЛАТА ЗА ВЕСЬ КУРСЪ ОДИНЪ РУБЛЬ.

AL NIAJ LEGANTOJ

La ĵurnalo «Kaŭkaza Esperantisto» de nun estos presata en la propra presejo «Esperanto». Malgraŭ niaj penoj, pro multo da teknika laboro pri presejo, ni ne povis siatempе апериги la 10-an numeron. Tial nun aperas duobla numero 10—11, sed poste, kiel ĉiam, la ĵurnalo aperados ĉiujn 1-an kaj 15-an daton.

НАШИМЪ ЧИТАТЕЛЯМЪ

Несмотря на то, что мы всячески старались своевременно выпустить № 10, но, по независящимъ отъ насъ обстоятельствамъ, издание журнала опоздало до сегодняшняго дня. Потому мы на этотъ разъ выпустили двойной номеръ 10—11. Послѣ этого журналъ по обыкновенію будетъ выходить каждыяго 1 и 15 числа мѣсяца.

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴԵՆԵՐԻՆ

Ձը նայած, որ մենք ամեն կերպ աշխատում էինք որ առաջ ի լոյս ընծայել № 10-ը, բայց մեզնից անկախ պատճառներիով թերթի հրատարակութիւնն ուշա-

ցաւ ցայտը, ուստի և 10 և 11 համարները միացրինք, որպէս զի գոնէ մասամբ առաջ գցենք թերթի հրատարակութիւնը: Այսուհետև թերթը կ'անոսաւոր լոյս կ'ը տեսնէ իւրաքանչիւր ամսի 1-ին և 15-ին, ինչպէս որ այդ եղել է մինչև այժմ:

ԳՅՅԵ ՅԱՌՏԵՅՎԵԼՈՅՑ

Միտեցաւատ իցենի լցիս, որոմ տալիս ըրոջե ցամոսլուլոյս մե-10 ռոմբորի շլրնալիս, իցենցան ըամուլոյլոցեբըլ միջեցիս ցամո ըլլեցան ըլամլիս շեղերեբըլ ոյքնա շլրնալիս ցամուլոցեմ: ամիսալոցիս մե-10 ըա մե-11 ռոմբոցեմ շեղեարտըլ ըա ոյբըլ ցեպքեց, որոմ իցենս մկոտեցըլոցեմ ծեցրատ տու արա, լոցըտա տի մանլ ըապեպուլոլոցեմ: ամիս շեմըլլեց շլրնալի ոյցըլ ցամուլոց ցուցըլ: տցիս 1 ըա 15 հոլոցըլոցեմ, որոցորլ ցլինատ ցամուլոլոլա:

KION AJN ALIAJ DIRU *)

Egnate Ninoŝvili

Ne indas kompaton nia Petro pro sia malprudenteco, li meritas la malfeliĉon, kiu lin frapis; senbridigis li sian filon kaj lasis lin agi laŭvole, ĉu li ne sciis, ke tiel okazos! Prezentu al vi! li ne kontentigis eĉ de pastra lernejo kaj forsendis lin en universitaton. Kaj jen, kion donis al li la universitato: oni lin ekzilis, do iru li nun kaj serĉu lin!

—Kiam ni diris al li: pro kio vi permesis al via filo rifuzigi de pastreco, sed lerni en lernejo de ĉivila fako? por vi ja estus prefere, se li fariĝus pastro kaj por ĉiam restus ĉe vi, por zorgi pri vi dum la maljuneco.—Do! filo ja ne estas bubalo, kiun oni nutras nur por tio, ke ĝi poste disportadu portajon.—Komencadis li filozofi—ĉu bone aŭ malbone mi jam travivis mian vivon, la morto jam proksimiĝas kaj por mia propra utilo mi ne baros al li la vojon; laŭ lia volo, kaj kiel al li ŝajnas pli utila, konduku li sian vivon. Mia filo jam estas plenaĝa kaj li ne bezonas mian gvidon, mi estas vilaĝa neklera pastro kaj kompare kun li mi nenion scias pri la vivo.—Kaj jen, nun vi vidas, kiel li pruvis sian klerlecon!

—Eĉ dum la estado en la seminario oni povis vidi kia sinjoro li estis: altrangulojn, estrojn, Diservadojn, li nenion konfesis: se antaŭ li preterirus la guberniestro, li eĉ ne demetus la ĉapon.

—Jen nia Stepano, filo de Gabrielo, tia devas esti la homo: li dum la lernado estis kvieta kaj trankvila kaj tia sama estas li en la vivo. Nur antaŭ-

nelonge li fariĝis pastro kaj nun vi rigardu kiel li riĉigis sian familion, malritege restigitan post la morto de l'patro. Kiel dum pluvado pligrandiĝas rivero, tiel same plimultiĝas lia havaĵo.

—Do kion ankoraŭ diri! tian senzorgan vivon, kian ĝuas la pastroj, neniu plu havas en la mondo! Ilia salaĵo ĉiujare pligrandiĝas de regna kaso. Pereis, pereis la malfeliĉa Petro! se sian filon li ne sendus en Rusujon kaj igus lin fariĝi pastro, anstataŭ sia kabanaro li konstruus belegan domon.

—La filo de Petro malestimis la pastrecon! li ĉiutage sidis ĉe amaso da libroj kaj estis ensorbigitaj en ili.

—Kaj tiuj-ĉi libroj frenezigis lin.

—Ne, tion vi ne diru, en tiuj libroj estis skribitaj tiel bonaj aferoj, ke kiam li legis al mi ilin mi ilin opiniis Evangelio.

—Eĉ Andro mem, se li konfidis al iu, iafoje tiel bone predikis, ke similis al Kristo.

—Vi ja memoras: kiam li dum someraj ferioj venis hejmen, li kolektis vilaĝajn knabojn kaj instruis ilin senpage.

—Li eĉ diris: se mi restus konstante hejme, mi eĉ la plenaĝulojn instruus.

—Do Stepano, kiun vi tiel laŭdas, eĉ unu paŝon ne faros por malriĉa homo. Vi diras, li estas riĉa, por kio al ni utilas lia riĉeco!

—Do! laŭ via opinio, estas pli preferinda Andrio, kiu nun nek al siaj utilas kaj nek al aliaj!

—Eh, lasu vi tion, diru nur, pro kio oni ekzilis tiun Andrion?

—Pro tiuj libroj, kiuj similas al Evangelio, kiel nia amiko diras; miaopinie se ili estus io bona, pro tio oni lin ne ekzilis.

*) La rakonto estis verkita de la aŭtoro en la jaro 1893.

—Estas interese kio estis skribita en tiuj libroj?

—Multo estis skribita! tuta nuntempa stato devas esti ŝanĝita, jen kion oni skribis.

—Kion vi diris! Andrio, kiu ne povis ŝanĝi eĉ siajn piedvestojn sur siaj piedoj, li volis ŝanĝi tutan nian vivon? ha, ha, ha!!..

Tiaj interparoloj kaj diskutoj turniĝis inter najbaroj, post kiam Petro, la pastro, ricevis de sia filo leteron, enhavantan jenon:

„Mia kara patro!

„Oni min ekzilas, kiel krimulon. Mi ŝcias, ke vin tre turmentos ĉi-tiu sciigo. Nur unu sola, mi pensas, faciligos al vi la turmenton: vi kiel patro, bone ŝcias vian filon, kaj povas konjekti, ĉu mi povis fari ian krimon, efektivan krimon?.. Ekmemoru vi la Sanktan Virgulinon, Patriron de Kristo, kaj per ŝia nomo konsolu vin. Via filo Andrio“.

Jen rekompenco! Dum kvindek jaroj, malriĉa, maljuna, eksigita pastro ŝparis nenion por eduki la filon; ne sufiĉan por li mem peceton da pano li dividadis kaj tri kvaronojn de tio forsendadis al la lernanta filo. Tiamaniere, kun granda malfacileco li atingis fine la celon: lia filo estis en lasta kurso de universitato kaj ĝuste en la sama jaro, en majo aŭ julio li estis finanta la lernadon kaj revenonta al sia patro... Eh, kun kia ĝojego atendis la maljuna patro sian amatan filon, kiun li ne vidis jam kvar jarojn! sed anstataŭ la filo li ricevis supre diritan leteron! Do kion nun devis fari la malfeliĉa maljuna patro, kiu krom tiu sola filo, ekster edziĝintaj filinoj, havis nenion? Kaj kiel amis la kompatinda patro sian solan filon! Kiu povas elkalkuli kiom da fojoj li ploris pro malfruigita revido de sia filo! Andrio

estis tri jara, kiam mortis la edzino de Petro. Post tiam li fariĝis por Andrio, kaj patro, kaj patrino. Eĉ bona patrino ne povis tiel zorgi pri filo, kiel tiou faris Petro; Andrio eĉ ne rimarkis sian orfecon dank' al la zorgema Petro. „Dio tiel helpis al mi, ke eĉ ungeto ne rompigiĝis al mia filo, tiel mi lin kreskigis“, kun ĝojo diris li, vidante prudentan, freŝan kaj sanan sian filon. Ekster amo, kiel patro kaj filo, ili amis unu la alian kiel la plej intimaj bonaj amikoj. Andrio estis tre kvieta homo; sed kiam li dum libertempoj revenadis hejmen, patro kaj filo, kiel enamiĝintoj ĉirkaŭbrakis unu la alian. Kiam Andrio estis forveturanta en Rusujon, li penis sin deteni por ne plori dum adiaŭo, sed la patro malsekigis per larmoj sian grizan barbon. Vidante tion, Andrio ankaŭ ne povis sin ekregi kaj sian kvietan vizagon superverŝis per larmoj. Nun, anstataŭ ĉio-ĉi kion ricevis Petro? Lia filo, por kiu li oferis ĉion, kiel ni diris, oni ekzilis kaj kiu ŝcias, ĉu li revenos iam aŭ ne? La vilaĝanoj malestimis Andrion kaj eĉ al Petro sen kompute diris—„jen estas via prudenta kaj klera filo, bonon li faris al vi dum maljuneco!“ Post ĉi ĉio oni estis certigitaj, ke Petro malbenos sian filon, kiu, kiel oni diris, per krimo kronis sian lernadon kaj per abomena karaktero rekompencis maljunan patron.

Sed ĉi-tiuj certigoj ne efektiviĝis: Petro kun amo rememoradis sian filon. „Ne, mia Andrio neniam farus krimon,—diris li—Andrio ne estas profetama, por pro tio fari krimon, li ne estas adultulo, ne estas ekscitema, ne estas sangverŝema! Ne, mia Andrio ne farus krimon. Li havas homaman koron, li neniam faros malbonon al homo, mi pli bone ol iu ŝcias mian

filon, pli bone ol iu mi ellernis lian koron kaj animon; kiu havas tian homamantan koron kaj plenan saĝon kiel Andrio, li neniam faros ian malbonon. Lia ilo estis amanta koro kaj freŝa saĝo. Do pro kio oni lin punis, se li ne estis krimulo, diras al mi malprudentaj homoj! Ĉu, kiujn oni punis en la mondo, ĉu tiuj estis krimuloj? Eĉ Kriston oni ekzekutis, oni lin krucumis: do Apostoloj de Kristo ankaŭ estis krimuloj, ili ja mortis en punado. Ne, kion ajn aliaj diru, mia filo ne devas esti krimulo, li neniam makuligus sin per krimo.

Petro nur pro tio riproĉis la filon, ke li ne prenis lin kune kun si. „Pro kio li ne prenis min! apud li por mi eĉ infero estus agrabla!“ tiel parolis Petro. Li komencis kolekti monon por forveturi al la filo kaj vivi apud li. Sed ne vivis la kompatinda ĝis la efektiviĝo de sia deziro. En unu tago li malsaniĝis, en dua kaj tria—lia malsano pliiĝis. Fine li perdis la konsciencan kaj komencis deliri: Kion ajn aliaj diru!... mia filo ne estas krimulo!... Kriston oni ekzekutis... Oni ne povas makuli, pro filantropo... Mi iras al la filo... al la filo... kaj cet.. Multajn tiajn esprimojn diris Petro, ke li eĉ dum saneco ne povus diri ilin. „Mia Andrio venas, mia Andrio:“... ekkriis Petro lastfoje kaj forlasis la animon.

El la kartvela lingvo tradukis
V. Ahvlediani

PLOBANTAJ SALIKOJ

—
Apud monto,
Kie fonto
Disjetetiĝas de alteco,
Funebrege en soleco,

Kiel kunaj la amikoj
Jen kunstaras du salikoj.
Subfleksinte
Siajn pintojn,
Intermiksis la branĉetojn
Ili kun la fontondetoj;
Kaj zefir' al ili vole
Kantas kantojn de konsolo...
Kiam ĝemo,
Ĉagrenĝeno
Dismordetas mian bruston
Kaj malfermas vundonruston,—
Mi per paŝoj la mistikaj
Iras tien,—al salikoj.
Kaj sub bruo
De akvfluo
Mi rakontas pri doloro
De malsana mia koro.
Kaj en tiu reva tempo
Pasas mia la turmento.
Mi ĝojinte,
Distriĝinte
Trankviligas forirante.—
Arbaj tiuj do konstante
Kaj matene kaj vespere
Ploras, ploras malespere.

— S'ind

N A Z O *

(De Gogol)

„Estimata sinjoro“, diris Kovalev, sentante sian propran indecon: „mi ne scias kiamaniere kompreni viajn vortojn... La afero, kiel al mi ŝajnas, estas tute klara... aŭ, eble vi volas... sed vi ja—estas mia propra nazo!“

La nazo rigardis majoron, kaj liaj brovoj sulkiĝis.

„Vi eraras, estimata sinjoro; respondis la nazo, „mi estas sendependa,

*) Vidu la 9-an numeron da „Katka. Esp.“

kaj krom tio al mi ŝajnas, ke inter ni tute ne povas esti iaj malvastaj kaj intimaj rilatoj. Juĝante laŭ butonoj de via vic-uniformo, mi konkludas, ke vi servas en ia alia oficejo“. Dirinte ĉi-tion la nazo deturniĝis. Kovalev tute konfuziĝis, li ne sciis eĉ kion fari kaj kion pensi.

En tiu-ĉi momento ekaŭdiĝis agrabla susuro de virina vestaĵo: montriĝis unu neĵuna virino, tre bone ornamita per punktoj, kaj kun ŝi ankoraŭ unu mal-dika sinjorino en blanka vestaĵo. Post ili staris unu alta hajduko kun grandaj vangharoj kaj kun dekduo da kolunoj. La hajduko malfermis tabakujon... Kovalev alproksimiĝis al la preterirantoj. Li elprenis batistan kolumon de sia duoncemizo, ordigis la sigelilojn, pendintaj sur ora ĉeneto kaj, ridetante je flankoj, atentigis la maldikan sinjorinon, kiu, kvazaŭ printempa floro, facile kliniĝadis kaj alportadis al la frunto sian blankan maneton kun duondiafanaj fingretoj. Rideto sur la vizaĝo de Kovalev pligrandiĝis, kiam li ekvidis el sub ŝia ĉapelo sian rondetan, tre heleblankan mentonon kaj unu parton de ŝia vango, ombritan per koloro de unua printempa rozo; sed—subite li desaltis, kvazaŭ oni lin neatende ekbruligis. Li renemoris, ke ĉe li anstataŭ la nazo vidiĝas nur unu glata loko, kaj el liaj okuloj ek-versiĝis larmoj. Li sin returnis kun nepra decido—diri al sinjoro en uniformo: ke li efektive estas granda kanajlo, kaj malnoblulo, due ke li nur sin ŝajnigas regna konsilanto kaj trie, ke li estas propra nazo de majoro Kovalev... Sed la nazo, bedaŭrinde, jam malestis: ĝi gajniĝis la tempon por forveturo, kaj kredeble veturis al iu sinjoro vizite.

Ĉi-tiu fariĝo malesperigis Kovalev-on. Li reiris kaj haltis sub la kolonaro,

je unu minuto, peneme serĉante la misteran sinjoron,—la nazon. Kovalev tre bone memoris, ke la nazo havis ĉapelon kun plumoj kaj uniformon kun ora kudraĵo; sed li rimarkis nek lian palton, nek koloron de lia kareto, nek liajn ĉevalojn kaj nek ankoraŭ tion,—ĉu estis sur lia kareto en la malantaŭa iu lakeo, kaj al tio en kia liv reo.

Krom tio sur la strato veturis tiel multe da karetoj, ke Kovalev tute ne povis rimarki ian kareton, kaj se li iamaniere ekkonus la serĉatan kareton, li tute ne havus rimedojn ĝin haltigi. La tago estis bonega kaj varmega. Sur la Nevskij prospekto estis granda amaso da homoj.

La sinjorinoj, kvazaŭ flora akvoŝalo, iradis sur la prospekto, komencante de Policejskij ponto ĝis Aničkina ponto. Jen montriĝis sur la strato konata al Kovalev kortega konsilanto, kiun Kovalev nomis subregimentestro, precipe tiam, kiam ĉeestis geatskultantoj. Jen ankoraŭ montriĝis Jariĵkin, fakestro en senato, granda amiko de Kovalev.

Jen—alia majoro, kiu ricevis asesoron en la Katkazo, vokas Kovalevon por ke li alproksimiĝu al li...

„A, diablo prenu vin!“ diris Kovalev; „he, veturigisto, veturigu min rekte al poliestro!“ diris Kovalev evitante la malagrablan renkonton kun alia majoro.

Kovalev sidigis en kaleŝon, kaj nur petis veturigiston, ke li rapidege lin veturigu.

„Ĉu poliestro estas hejme?“ demandis Kovalev, enirinte en ĉambron.

„Lia poliestra moŝto malestas hejme“, respondis pordisto, „li ĵus forveturis“, „jen kia malagrabla okazaĵo“, diris Kovalev.

„Jes“ daŭrigis la pordisto: „lia moŝto nur ĵus forveturis kaj se vi venus

pli frue eĉ je unu minuto, vi nepre lin trovus hejme“.

Kovalev, ne deprenante la naztukon de l'vizaĝo, residiĝis en la kaleŝon kaj kriante diris al veturigisto: „veturigu!“

„Kien?“ demandis la veturigisto.

„Veturigu min rekten!“ respondis Kovalev.

„Kiamaniere—rekten? Ĉi-tie estas ja returno. Nu, ĉu dekstren aŭ maldekstren?“

Ĉi-tiu nova demando de l'veturigisto devigis lin ion iomete pripensi.

Li, estante en tia mizera situacio, devus nepre serĉi la finon de mistera fariĝo en la magistrato de bonkonduco, ne nur tial, ke la agado de l'lasta estis kvazaŭ kunligita kun la agado de polico, sed tial, ke la ordonoj de Magistrato estis pli rapidflujaj ol en ia alia institucio; serĉi do la kontentigon en tia oficejo, kie servis la Nazo, estis tute superflua kaj krom tio stranga, ĉar la lasta respondo de la Nazo pruvigis, ke li ne havis ion sanktan, ke li povis tre facile mensogi tielsame, kiel li mensogis en la lasta renkonto kun Kovalev, asertante lin, ke lia persono tute ne estas konata al li... Kovalev jam volis veturi magistraton, sed subite en lia kapo ekaperis unu bela penso. Kovalev nur timis, ke tiu-ĉi Nazo, kanajlo kaj rabisto, kiu en la lasta fojo tiel senkonscience parolis kun li, povus, profitante la tempon, forveturi el la urbo kaj tiam ĉiuj serĉadoj fariĝus vanaj kaj superflujaj. Fine, ŝajnis, ke Kovalev-on la ĉielo mem prudentigis. Kovalev decidis iri en gazetan ekspedejon, por presi gustateme gazetan anoncon pri ĉiuj trajtoj de la nazo, kiun ĉiu homo devus aŭ venigi al Kovalev dum la renkonto kun ĝi aŭ almenaŭ nepre ekscii ĝian loĝejon. Decidinte ĉi-tion Kovalev ordonis al veturigisto nepre vetu-

ri en gazetan ekspedejon, kaj dum tuta vojo, Kovalev nur batis per pugnon veturigiston en dorson, dirante: „veturigu pli rapide, malnoblulo! Rapidege, fripono!“

„Eli, sinjoro!“ diris nur la veturigisto balancante la kapon kaj batiute per kondukilo la ĉevalon, kiu havis longan lanon same, kiel ĉe hundo.

Fine la kaleŝo haltis kaj Kovalev malfacile spirante, enkuris malgrandan akceptĉambron, kie apud tablo sidis griza, maljuna oficisto el malnova frako kaj kun okulvitroj. Li havis en buŝo plumingon kaj kalkulis la akceptatan kupran monon.

„Kiu akceptas ĉi-tie la anoncojn?“ ekkriis Kovalev. „A, bonan tagon!“

„Mian respekton al vi!“ respondis la maljuna oficisto, leviginte je unu minuto la okulojn kaj poste ankaŭ remalleviginte en la dismetitan aron da inono.

„Mi volas ion presigi!“ diris Kovalev.

„Bone! Bonvolu, mi petas, malmulte atendi“, elparolis la oficisto, metante unu ciferon sur la paperon kaj movigante per pugno de l'maldekstra mano du poentojn sur la kalkulilo. Unu lakeo kun galonoj kaj sufiĉe pura eksterrafo, kio argumentas, ke li estas en aristokrata domo, staris apud la tablo kun noteto en manoj kaj parolis: „Kredu al mi, sinjoro, ke la hundo ne kostas eĉ dekdek kopekojn, t. e. ke mi ne donos por ĝi eĉ ok groŝojn; sed la grafino tre amas ĝin, je l'Dio, tre amas, kaj estas preta doni al la trovinto de tiu-ĉi hundo eĉ cent rublojn! sed, se diri laŭ konveno, gustoj de l'homoj estas tute nekunigeblaj, kiel ekzemple niaj; se iu homo estas ĉasisto li devas nepre havi ĉashundon aŭ pudelon; li ne devas avari,—pagu kvincent, milion da rubloj por hundo

sed nepre akiru bonan hundon“.

La respektinda oficisto aŭskultis ĉi-tion kun granda kaj signifa m'eno kaj krom tio kalkulis kiom da literoj havis la alportita noteto. Sur la du flankoj staris multe da maljunulinoj, komercistoj, malsanulistinoj kaj kortistoj kun notetoj. En unu noteto estis skribita pri iu veturigisto de bona konduto, en alia—pri ne sufiĉe bona kaj nova kaleŝo, kiu estis alveturita en Rusujon el Parizo en la jaro 1814. En aliaj notetoj estis skribitaj pri korta bubino, scianta lavejan metion kaj al tio taŭga por aliaj laboroj; pri fortikaj kaleŝoj sen unu risorto; pri juna, flamiĝema deksepjara ĉevalo; pri novaj ricevitaj el London grajnoj de rapoj kaj rafanetoj; pri somerloĝejoj kun komforto, nome: kun du staloj por ĉevaloj kaj unu loko, sur kiu oni povas fari grandan kaj bonegan betulan aŭ abian ĝardenon; k. t. p. k. t. p.

La ĉambro, kie sin trovis ĉi-tiu nomita societo estis malgranda kaj la aero en ĝi estis tre densa; sed... kolegia asessoro Kovalev ne povis senti la odoron, ĉar li havis naztukon sur la vizaĝo, kaj ankoraŭ tial, ke lia nazo, nur Dio scias, kie sin trovis en nuna momento.

„Estimata sinjoro, permesu al mi... mi havas aferon...“, diris fine Kovalev kun videbla netoleremeco.

„Tuj, tuj!.. Du rubloj kaj kvardektri kopekoj!“ parolis maljuna oficisto, ŝetante rekte en okulojn de l' maljunulinoj kaj kortistoj iliajn notetojn.

„Kion vi volas?“ demandis fine oficisto, turniĝinte al Kovalev.

„Mi petas...“ komencis Kovalev: „kun mi okazis unu friponaĵo—kion mi ĝis nuna tempo ne povas ekscii. Mi nur petas vin, ke estu presita en gazetoj sekvanta anonco:—se iu homo alkondukos al mi la tiun friponon,

malnoblulon, li ricevos sufiĉe bonan rekompencan“.

„Ĉu mi povas ekscii vian herednomon?“ demandis la oficisto.

„Por kio vi volas ekscii mian nomon? mi ne povas ĝin diri al vi! Mi havas multe da gekonatuloj, ekzemple: Ĉeltareva, edzino de regna konsilanto, Pelagea Grigorjevna Podtoĉina edzino de stab-oficiro.... Subite ili ekscios pri mia akcidento, ho, gardu min Dio! Vi povas nur simple skribi: kolegia asessoro, aŭ pli bone—majoro“.

„Ĉu forkuris via korta servanto?“ demandis scivoleme la oficisto.

„Ne, kia korta servanto! ĉi-tio ne estus granda friponaĵo! Forkuris de mi... la nazo!“

„Hm... kia stranga herednomo! Kaj multe do ŝtelis ĉe vi, ĉi tiu Nazov?“ demandis kun miro la maljuna oficisto.

„La nazo, ho... vi ne komprenis min! Mia propra nazo perdiĝis, kaj mi ne scias kie, ĝi nun sin trovas. Eble la diablo volis ekŝerci kun mi!“

„Kiamaniere do perdiĝis via propra nazo? mi tute ne povas vin kompreni!“

„Mi mem ne povas al vi diri kiamaniere ĝi perdiĝis; sed mi nur scias, ke ĝi veturas sur la stratoj kaj sin nomas regna konsilanto“, respondis Kovalev. „Kaj tial“, daŭrigis li: „mi petas vin, ke vi anoncu sekvanton; se iu kaptos ĉi-tiun malnoblulon, tiu devas nepre, senprokraste alkonduki ĝin al mi... Vi mem bone pripensu, kiel resti sen tia signifa parto de homa korpo? La nazo ne estas ia malgrandfingro sur la piedo, kiun oni ne rimarkos—ĉu mi havas ĝin aŭ ne, ĉar mi ĉiam portas la ŝuojn. Mi estas ĉiujafiĉe ĉe Ĉeltarev, edzino de regna konsilanto, ĉe Podtoĉina, Pelageja Grigorjevna—edzino de stab-oficiro... kaj

ŝi havas bonetan filionon...; vi mem juĝu, kion mi devas fari sen la nazo... Mi ne povas nun iri al ili..."

La oficisto ekpensis pri kio argumentis liaj premantaj lipoj.

"Ne, mi ne povas presi tiaspecan anoncon en la gazetoj", diris la oficisto post longa silento.

"Kial? Kial?" demandis Kovalev.

"Tial. La gazeto povas perdi sian reputacion. Se ĉiu homo komencos presi pri tio, ke ĉe li forkuris lia propra nazo, tiam... Kaj krom tio multe da parolas la legantaro, ke en gazetoj oni presas iajn falsajn onidirojn kaj kontraŝ sencaĵojn".

"Sed kial do mia afero estas falsaĵa? Mi pensas, ke ĝi tute ne havas ian falsaĵon..."

"Ĉi-tio nur al vi ŝajnas", rediris lu oficisto, "ke via afero nenion prezentas kontraŝencan. Sed jen, en la lasta semajno okazis tiaspeca akcidento: venis unu oficisto, tielsame kaj tielmaniere, kiel vi nun venis, kaj alportis unu noteton,

por kio li pagis 2 r. 73 k. Lia tuta anonco konsistis el tio, ke ĉe li forkuris unu nigra pudelo (hundo). Al mi ŝajnis, ke ĉi-tiu anonco prezentas nenion malbonan; sed fariĝis granda paskvilo: okazis, ke ĉi-tiu pudelo estis unu kasisto, mi ne memoras de kia institucio".

"Estimata sinjoro, mi ja ne petas vin presi anoncon pri pudelo, mi petas anonci pri mia nazo: signifas—ĉi-tio estas preskaŝ tute egale, se mi anoncos pri mi mem".

"Ne, mi tute ne povas presi tiaspecan anoncon".

"Sed mi efektive perdis mian nazon!" respondis kun ĉagreno Kovalev.

"Se vi perdis vian nazon bonvolu sin turnu al medicinisto. Oni parolas, ke ekzistas tiaj homoj, kiuj povas alglui al homo diversforman nazon. Sed, cetere, mi rimarkas, ke vi estas gaja homo kaj amas ŝerci en la societo".

"Mi ĵuras al vi Sanktan Dion! Se vi volas mi montros al vi glatan lokon, anstataŭ la nazo".

"Ne maltrankviligu vin!" daŭrigis la oficisto, flarante tabakon.

"Cetere, se al vi ne estos tre malfacile", aldonis la oficisto kun scivolema voĉtono, "bonvolu montru al mi vian glataĵon".

¶ Kolegia asesoro Kovalev deprenis de l' vizaĝo la naztukon.

Elrusigis V. Gogitidze

... (Daŭrigota)

Ingeniero Vladimir S. Kolubakin,
fama esperantisto — kunlaboranto
de „Kaŭk. Esp.“

FORĜISTO

Batu feron per martelo,
Forĝu ĉenojn per fervoro;
El ĝemanta brusta ĉelo
Sonu kantoj de l' laboro.

Forte tenu la prenilon,
Kaj fajreru arda ŝtalo;
Ŝvito—frukto de l' senigo
Ekruliĝu, ekdefalu.

Forno flami kaj ruĝigu,
Forno bruu, bruu mare;
Via vivo—la korpiga
Bezonego—brulu fajre.

Via sorto,—pulvo, fumo;
Ĝi enhavas font' de l' morto;
Malrapide en mallumo
Vaporigas via forto.

Vundulcero, suferado
Vian koron dismordetu;
Ja do ŝvito, tolerado
Naskas sekan panpeceton...

Batu feron per martelo,
Forĝu ŝenojn per fervoro;
El ĝemanta brusta ĉelo
Sonu kantoj de l' laboro.

Ŝrind

LARMOJ

De Hovanes Malhasjan

Frumatene, kiam mi ankoraŭ min trovis en la litaĝo, eniris en mian ĉambbron mia onklo kaj diris, ke nia blanka ĉevalino nokte naskis ĉevalidon. Mia infana koro tre ĝojis. Baldaŭ mi vestigis kaj rapide kuris en la ĉevalojon por vidi mian longe deziratan songon. Mi malfermis la pordon de la ĉevalejo kaj rimarkis la novenaskiton. Ĝi estis tiel nigra kaj brila, kiel nigraj sukcejoj.

Ĝi estis ronda, bela, rekta! Kun granda ĝojo mi kuris al ĝi por ĉirkaŭpreni kaj kisi ĝin. Ĝi ektimis de mia atako, forkuris al sia patrino kaj staris ĉe la manĝujo. La patrino blekis mallaŭte, flaris ĝin, proksimigis sian buŝegon al ĝi kaj kvazaŭ diris: «Ne timu, li estas nia am'ko», kaj permesis min proksimiĝi.

Mi altuŝigis ĝian nigran kapon kaj kolharojn, kiuj estis tiel molaj, kiel veluro kaj silko. Mi palpis ĝian dorson, piedojn kaj, ĉirkaŭprenante ĝian buŝegon kaj vizagon, kisis kaj ĝojplene eliris el la ĉevalejo por komuniki al miaj kolegoj mian feliĉon.

Estis bela printempo. El kvar flankoj de l'mondo petole fluis riveretoj, fontoj kaj aliaj akvoj, de kiuj pleniĝis la ebenaĵoj kaj poste, kunigante unu kun alia, ili fluis rapide al maroj.

La floroj, herboj, arhoj kaj arbetoj, liberiginte el la malliberejo de l'naturu, kurage elmetis siajn belegajn verdajn kapojn. La langoj de l'birdoj libere kantadis benkantojn pri la Dia liberdonaco. La venteto per siaj flugiloj alportis de ĉiuj flankoj de l'mondo la sonoradon de libereco. La ĉielaj nuboj jam kurage nagadis en la ĉiel-spaco... ili jen vokis, jen kilegis, jen pluvus...

Ho ve! iliaj langoj longe restis mutaj, ili trovis sin en la mallumo kaj la guto de l'ĝoja larmo estis malsekiĝinta...

La bestoj kun senlima ĝojo saltadis sur la verda kaj kontentigis sian vivan soifon.

Mia nigrakolora ĉevalido ankaŭ saltadis. Ĝi ne volis ripozi, ĝi turnigis ĉirkaŭ sia patrino, kuris, kuradis, denove, proksimigis al sia patrino, manŝutis la dolĉan lakton kaj daŭrigis sian saltadon... Vespere, kiam la ĉevalaro revenadis en la vilaĝon, mi iradis por alpeli domen mian ĉevalidon kun ĝia patrino.

Unu tagon, kiam mi laŭ mia kutimo iris alpeli ilin domen, mi ne povis trovi mian ĉevalidon en la ĉevalaro. Mi ĝin ne trovis, mi ne trovis ankaŭ ĝian patrinon—la ĉevalinon.

Kun granda malĝojo mi revenis hejmen kaj rakontis pri tiu-ĉi okazo al mia onklo. Mia onklo mallevis sian

kapon, iom meditis, poste sidigis sur la ĉevalon kaj ekiris ilin serĉi.

Tre malfrunokte li revenis domen neniun trovinte, kaj diris, ke frunatene li ree devas iri serĉi ilin malproksime.

Jena nokte mi tute ne povis dormi kaj kiam matenigis, ni—kelke da homoj, iris ilin serĉi.

Mi transiris unu valon, suprenigis sur la monton Geogdag, poste turnis miajn paŝojn al la najbara ebenaĵo, kiu ĝis hodiaŭ estas nomata «Gelbner» (Lupnestoj). Tie mi rimarkis blankan punkton. Mi ĝin tuj rekonis: ĝi estis mia ĉevalino... ĝi staris senmove sur sama loko mallevinte sian kapon; nur ĝia blanka vosto moviĝis de zefiro.

Mi aliris.

Kiam ĝi min vidis, ĝi malĝoje blekis kaj denove mallevis sian kapon.

Mi proksimiĝis al ĝi kaj vidis freŝan ostaron antaŭ ĝi. Mi terurigis kaj tetaniĝis; antaŭ mi kuŝis la ostoj de mia ĉevalido, mi ĝin rekonis pro ĝiaj nigraj hufoj. Estis klare, ke ĝin inanĝegis lupoj kaj restigis nur ĝiajn ostojn.

Kun profunda sopiro mi rigardis la patrinojn kaj vidis, kiel la besto flaris la ostaron de sia ido, versante en sama tempo pluvegsimilajn larmojn. Vidante tion, mi ne povis indiferenta rigardi; mi sentis profundan kompton al la multesprimplena senlingvulo. Mi ankaŭ sopiris kaj miaj okuloj pleniĝis de larmoj.

Estis malfrue; mi volis preni ĝin de la kapharoj kaj alpeli domen, sed ĝi senkontente ŝancelis la kapon, forigis de mi siajn kapharojn kaj ree komencis sian flaradon, ĝi komencis leki la restaĵojn de sia ido. La larmoj fluis. Baldaŭ min trovis mia onklo. Ni ambaŭ vestis enbuŝaĵon kaj repelis ĝin domen.

Sed de tiam ĝi ofte vespere ne revenadis domen kaj mi, por trovi ĝin, ĉiam iradis en la lokon, nomitan «Gelbner» kaj konstante mi ĝin vidis tie—apud la tombo de sia ido kun larmplenaj okuloj.

Tiam nur mi sentis, kiom vi estas granda kaj varma, ho, la patrino sento!

Elarmenigis Hajk Ter-Astv.

ESPERANTO SUPER ĈIO!

Esperanto super ĉio, super ĉio en la mond',
Plivastigu kaj kreskiĝu en la homa ĉia rond':
De Alasko ĝis Grahamland', de la Kongo ĝis Ganges,
Esperanto! venu ĉien, estu lingvo de ĉies!

Kantojn, himnojn kaj poemojn, paroladojn kaj rakont'
Faru ĉiam esperante! ho, popoloj en tutmond'!
Vivu la entuziasma heroeco en la kor',
Iru, fratoj, kuraĝege al la venko kaj honor'!

Floru, vivu, Esperanto, plivastigu inter ni,
Kara lingvo, Esperanto!—Estu ĉiuj aspirataj nun de ĝi!
Unu lingvo en tutmondo, komprenilo inter ni:
Donos pacon kaj justecon, de l' feliĉo garanti!

Laŭ la tutgermana kanto: «Deutschland, Deutschland über alles».
Germanujo super ĉio... B. Michalik

Hamburgo, 7 Aŭgusto 1910.

HUMORAĴOJ

La azeno de unu vilaĝano mortis. Irante en najbaran vilaĝon, li laŭvoje renkontis sian konaton. La vilaĝano demandis:

—Ĉu oni parolas en via vilaĝo, ke mia azeno mortis?

—Ne, oni nenion parolas.

—Ho, ke ĝi estu tiel! ekkriis ĝoje la vilaĝano.

Edzino: Vi ree tiel malfruigis?! Hieraŭ vi revenis hejmen je la dua horo nokte!

Edzo: Ne, je la unua: kiam mi revenis, la horloĝo ekbatis la unuan horon; mi intence aŭskultis tre atente—post kelka tempo ĝi denove ekbatis nur unu fojon...

D. Ĉu vi ludas gitaron?

R. Nek mi nek mia frato.

Ivan, aĉetu funton da sukero, diras oficiro kaj donas al sia servisto moneron je dudek kopekoj; kaj ankoraŭ aĉetu tri citronojn—daŭrigas li kaj donas alian moneron dudekkopekan.

La servisto foriras.

Post kelka tempo li revenas nenion aĉetinte.

—Kio okazis?! demandas la oficiro.

—Mi forgesis, via moŝto, por kia

monero mi devas aĉeti sukeron kaj por kia—citronojn.

Mi petis mian malgrandan fraton iri demandi de nia najbaro, kioma estas la horo. Li iris, demandis, restis ludi kun siaj kunuloj kaj kiam post kelkaj horoj li revenis, diris:

—Estas la oka kaj duono.

Malgranda knabo iris ĉe siajn kolegojn—la infanojn de la najbaro. Ili ludis iom, sed poste ili interbatigis. La knabo revenis hejmen kaj vidinte, ke siaj gepatroj ne estas dome, silente okupiĝis je io.

Kiam la gepatroj revenis, li komencis plori, kaj kiam ili demandis—kial do li nun ploras, li respondis:

—Tiam vi ne estis dome...

Esperantigis V. S.

B O R J O M

(Korespondaĵo).

En la mezo de suda Kaŭkazo, proksime de Tiflis (5 hor. fervoje) sin trovas mirinde bela anguleto—Borĵom.

Ĝi okupas longan intermonton, kiu estas ĉirkaŭita per arboriĉaj montoj.

En la fundo de l' intermonto, meze

de Borĵom, trakuras du riveroj, ornamitaj per sufiĉe beletaj pontetoj. Unu el du riveroj estas nia fama „Kura“ kaj la dua—rapida monta rivero „Borĵomka“, kiu pelas siajn kristalajn travideblajn ondojn, ĉiam bruante.

Borĵom similas urbon per siaj belaj konstruaĵoj, inter kiuj unuan lokon okupas tri kasteloj de reĝfamiliaj Grandaj Princoj.

La kasteloj estas vere mirindaj per siaj ĝardenoj, fontoj, konstruaĵoj kaj riĉeco kaj lukseco de l' ĉambroj.

Borĵom estas heredbieno de l' Grandaj Princoj kaj ili multe zorgas pri ĝia bonstato kaj elspezas ĉiujare po 300 miloj da rubloj por la zorgado.

Borĵom estas la plej amata somerloĝejo ne nur de kaŭkazanaj, sed ankaŭ de nordrusujanoj; ĉi tien plezure alveturas personoj el diversaj urboj kaj urbegoj, eĉ el granda Peterburgo kaj Moskvo. Por oportuneco de l' alveturintoj, krom privataj loĝejoj, en Borĵom estas kvin hoteloj. Kelkaj el ili estas belege aranĝitaj, kun elektra lumigado kaj t. p.

Prezoj por loĝejoj kaj nutraĵoj estas sufiĉe altaj, tamen neniam Borĵom estas malplena. Ĝi allogas homojn per siaj multenombraj ecoj.

Unuj alveturas ĉi tien por ripozo kaj admiro, aliaj—por gaja pasigo de somero kaj kelkaj—por resanigo.

Personoj, kiuj deziras gaje pasigi tempon, havas por si du parkojn, teatron, koncertojn, «Skating-Rink»-on kaj sinematografon... Ĉiutage en parko ludas muziko, du fojojn dum semajno estas vesperdancoj k. t. p.

Naturbeleco estas tre riĉa; Borĵom havas multe da mirindaj ĉirkaŭaĵoj, pinaj arbaroj kaj herbejoj. Oni ofte aranĝas ekskursojn kaj diversajn promenojn por plezurigi sin per belegaj bildoj de naturbeleco. En «Minerala»

parko ravigas ĉiujn bela akvofalo, kiu jetas sin de alta monto en riveron; ĉirkaŭ ĝi regas ĉiama agrabla venteto kaj multaj personoj rigardas akvofalon dum kelke da horoj, tiel ĝi estas beleĝa!

Naturbeleco de Borĵom, oni diras, similas la plej belajn angulojn de Svisujo.

Por malsanuloj ĉi tie estas du mineralaj fontoj; unu el ili havas karbacidan—alkalan akvon, tre utilan por renmalsanuloj; dua—havas ferecan akvon, kiu refortigas anemiuloj. Sekve, Borĵom kunigas en si samtempe utilajn kaj agrablajn.

VI. OFICIALA RAPORTO DE CENTRA ASOCIO BOHEMA UNTO ESPERANTISTA

Praha, 3 Julio 1910.

Kiel definitiva dato por la II Kongreso de Bohemaj Esperantistoj estas elektita la 24 kaj 25 de septembro. Sur la programo estas krom paroladoj ankaŭ ekskurso al historia kastelo Karluv Tyn.—Samtempe aperas serio da 20 esperantaj poŝtkartoj kun la plej rimarkindaj vidaĵoj el Praha (presoj 1 K, afr. 46 Sd) Krom tio aperos plano de Praha sur poŝtkarto kun espartoj.—Post la kongreso estos malfermita nova vico da kursoj en la Esperanto-Oficejo.—Ĉe la Washingtona kongreso estos B. U. E. reprezentata de unu delegito.—La aŭstria ministerio de forvojoj dissendis al sia oficistaro cirkuleron, per kiu ĝi atentigas pri signifo de Esperanto por la internacia komuniko. Ĉi atentigas pri la germana broŝuro de Borel kaj pri la kursoj de la aŭstria germanlingva ligo en Wien.—Ĉe okazo de ekskurso al nordorien-

ta Bohemujo (Jičin), kiun partoprenis pli multe ol 100 personoj, aperis „solena numero“ pri la ĝisnunaj triumfoj de Esperanto.—Al B. U. E. estis anoncita vizito de augsburgaj kongresanoj kuracistoj kaj de bulgaraj Esperantistoj.—Esperanto-librejo Torič en Praha eldonas katalogon de esperanta literaturo.—En multaj lokoj okazas paroladoj, kiuj donas la esperon, ke post somero fondiĝos tie kluboj.—En la 6-a de Ĉasopis Ĉeskych Esperantistu aperis interesa konsilo, kiel povas la instruisto enkonduki esperantan konversacion en superan kurson:

„Estas supozate, ke la lernantoj scias jam detale la gramatikon kaj ke ili posedas ankaŭ iun kvanton da vortoj. Oni progresadu de simpla al pli malsimpla! Elserĉu en Vortaro de Kabe iun terminon kaj demandu (esperante!) pri ĝia signifo. Ekz. Kion signifas la vorto aboni? Difinu ĝian signifon! La lernanto klarigas: Aboni estas mendi ion antaŭ ĝia apero. Ni aldonu: Jes, sed oni devas antaŭe pagi! Ni vidu, kion diras Kabe. Mendi por difinita tempo kaj antaŭe pagi gazeton, bileton por spektakloj k. t. p. La lernantoj povas nun doni ekzemplojn. Simile ni mem komencas paroli pri unu vorto, klarigante plejparte ĝian signifon per nelongaj frazoj, per sinonimoj kaj gramatikaj interesajoj (ekz. el kunmetado de vortoj: por tiel diri aŭ tiel dire, mi venis por lin inviti aŭ por ke mi invitu lin...) Post kelke da lecionoj, en kiuj estu ankaŭ legate kaj tradukate, ni provu ion similan je frazoj. La lernanto klarigu per propraj vortoj iun frazón, kiun ni diris. Por alligi la intereson de lernantoj oni povas rekomendi, ke la laste parolinta nomu mem novan parolonton, post kiam ni metis la demandon. Demandi povas plej frue mem

la instruisto, poste la lernantoj. Ekz. Mi ne venis, mi ne povis. Lernanto klarigas, aldonate siajn ideojn: Kvanke mi premissis veni mi ne povis, ĉar mi estis okupita. Aŭ: Mi havis tiom da laboro, ke... Oni fine povas postuli, ke la lernantoj esprimu la ideon per tute aliaj vortoj. Tiel ni povas badaŭ ekpreni iun tekston legotan, kies enhavon rakontos post tralegado la lernantoj. En la lastaj lecionoj ni traktu pri okazintaĵoj el vivo kaj tiam ni povas diri ke la celo estas atingita —tio eble estas la fina celo de supera kurso“.

C. C. E.—B. U. E.

„SOCIETO ESPERANTISTA
KAŬKAZA“.

УСТАВЪ

Кавказско Общество Эсперанто.

§ 1. „Кавказское Общество Эсперанто“ учреждается для изучения и возможно широкого распространения на Кавказѣ вспомогательнаго междунаrodnаго языка „Эсперанто“, имѣющаго цѣль облегчать научныя, литературныя, торговыя и инныя сношенія между всѣми культурными народами.

§ 2. Для достижения означенной цѣли Общество всѣми доступными ему

законѣнными средствами способствуетъ взаимному сближенію живущихъ на Кавказѣ лицъ, интересующихся вопросомъ о вспомогательномъ международномъ языкѣ, вообще, и языкомъ „Эсперанто“ въ частности.

§ 3. Дѣятельность Общества выражается:

а) въ устройствѣ практическихъ, литературныхъ и художественныхъ бесѣдъ для взаимнаго общенія своихъ членовъ;

б) въ организаціи систематическихъ курсовъ языка „Эсперанто“, какъ для взрослыхъ, такъ и для дѣтей школьнаго возраста;

в) въ изданіи газетъ, журналовъ, книгъ и брошюръ на языкѣ „Эсперанто“, или посвященныхъ вопросу о вспомогательномъ международномъ языкѣ;

г) въ устройствѣ соотвѣтственной библиотеки.

§ 4. Общество состоитъ изъ: а) почетныхъ членовъ, б) дѣйствительныхъ членовъ, в) кандидатовъ и г) корреспондентовъ.

§ 5. Почетными членами могутъ быть лица обоего пола:

а) извѣстныя своею ученою, литературною и практическою дѣятельностью на поприщѣ вспомогательнаго международнаго языка, или

б) оказавшія передъ Обществомъ особыя заслуги, какъ личнымъ трудомъ, такъ и денежными пожертвованіями.

§ 6. Дѣйствительными членами могутъ быть совершеннолѣтнія, не опроченныя по суду лица обоего пола, могущія объясняться на языкѣ „Эсперанто“.

§ 7. Кандидатами могутъ быть лица обоего пола, изъявившія желаніе изучить языкъ „Эсперанто“ и посвятить устраиваемые Обществомъ съ этою цѣлью систематическіе курсы.

§ 8. Корреспондентами могутъ быть лица обоего пола, живущія внѣ Кавказа, могущія корреспондировать на языкѣ „Эсперанто“ и подчиняющіеся правиламъ сего Устава.

§ 9. Почетные, дѣйствительные и члены корреспонденты избираются Общимъ Собраніемъ по предложенію Комитета.

§ 10. Кандидаты зачисляются по постановленію Комитета.

§ 11. Размѣръ членскаго взноса, устанавливается Общимъ Собраніемъ на каждые два года, не болѣе пяти рублей въ годъ. Платежный годъ считается съ 1-го января. Лица, не сдѣлавшія членскаго взноса до 1-го мая считаются выбывшими изъ состава Общества.

§ 12. Денежныя средства Общества составляются изъ членскихъ взносов, пожертвованій, доходовъ отъ продажи изданій Общества, устраиваемыхъ послѣднимъ курсовъ, собраній и пр.

§ 13. Дѣлами Общества заведываютъ:

- а) Общее Собраніе,
- б) Комитетъ Общества,
- в) Ревизіонная Комиссія.

Примѣчаніе: Комитетъ Общества находится въ Тифлисѣ.

§ 14. Правомъ присутствовать на Общихъ Собраніяхъ съ совѣтательнымъ голосомъ пользуются всѣ лица, входящія въ составъ Общества согласно § 4.

§ 15. Право рѣшающаго голоса на Общихъ Собраніяхъ имѣютъ только почетные и дѣйствительные члены, лично присутствующія въ данномъ заведеніи.

§ 16. Комитетъ Общества является исполнительнымъ его органомъ и состоитъ изъ избираемыхъ Общимъ Собраніемъ срокомъ на два года предсѣдателя и четырехъ членовъ, которые распределяютъ между собою по

взаимному соглашению, обязанности товарища председателя, секретаря, казначея и библиотекаря. Одновременно выбираются два кандидата в члены Комитета, которые по старшинству полученных ими избирательных голосов, вступают в состав Комитета, в случае выбытия кого-либо из его членов по причине смерти, отказа от должности или совершенного отъезда из Тифлиса.

§ 17. На обязанности Комитета лежат исполнение всех постановлений Общего Собрания, организация систематических курсов, согласно „б“ § 3 сего устава, завывание имуществом и денежными средствами Общества, ведение списков членов, прихода-расходных и квитанционных книг, составление ежегодных смет и отчетов и созыв Общих Собраний.

§ 18. Общие Собрания созываются Комитетом по мере надобности, не менее двух раз в год. На них обсуждаются и решаются вопросы, касающиеся деятельности Общества, согласно § 3 сего устава, заслушиваются и утверждаются денежные отчеты и сметы, избираются члены Общества, члены Комитета и Ревизионной Комиссии.

§ 19. Ревизионная комиссия в состав трех членов, избираемая Общим Собранием на два года, наблюдает финансовую отчетность и, вообще, деятельность Комитета к концу каждого года.

§ 20. Общество имеет свою печать с изображением пятиконечной звезды, надписью „Societo Esperantista Kaukaza“ и указанием года его учреждения.

§ 21. Общество имеет право открывать отделения в других местах Кавказа на основах сего устава и с сообщением об этом известию губернскому начальству.

§ 22. Изменения и дополнения сего устава, по предложению Комитета или мотивированному заявлению, подписанному не менее 10 действительных членов Общества, по одобрению их Общим Собранием, утверждаются установленным действующими законами порядком.

§ 23. В случае прекращения деятельности и закрытия Общества, последующее Общее Собрание избирает из своей среды ликвидационную комиссию, которая, по приведении в известность всех имущественных дел и обязательств Общества, поступает согласно указаниям и постановлениям Общего Собрания, а оставшееся имущество передается в одно из просвительных учреждений, наиболее отвечающее целям Общества.

SUKCESO DE L'ESPERANTO

En Svisujo, Bern, profesoro I. R. Camenzind fondis Instituton «Langnau» por junuloj. La instituto estas aranĝita laŭ lasta vorto de l'hygieno kaj pedagogio. Oni studas diversajn sciencojn kaj lingvojn, devige Esperanton, kaj ankaŭ (laŭ vole) komercsciencojn. Pago jare 684—750 r. aŭ 1800—2000 frankoj laŭ aĝo.

УСПѢХИ ЭСПЕРАНТО

В Швейцарии, в Бернѣ, преподаватель бернской гимназии открылъ гигиенической—педагогической институтъ для юношей. Интернатъ отвѣчаетъ самымъ новѣйшимъ требованіямъ гигиены и педагогики. Курсъ преподаванія общеобразовательный и коммерческой по желанію. Преподаваніе языка Эсперанто обязательно. Плата отъ 684 руб. до 750 руб. въ годъ, смотря по возрасту. Подробности можно узнать

პიხსმენო უ პრედსტავიტელა ი. ს. პავ-
ხოვოი, უღ. პეტრა ველიკოი № 9.

ესპერანტისტი

გოიხეგრეჩაი ჩერე ჟაღაგოდ მხე-
კან გემეაქაი ეასათო-ოლოვიქი
გაგხე ჰ აოღჟაყანსკან-მანსკაქარ-
ძაკან ჩნათოლო აასთანჩხხერი ლ-
ძარ: ზიხეოქჩხხერი ყანაჰინე აოღ-
ჯაყანსკან-მანსკაქარძაკან თხანკე-
თიგ ლანგნაბ ჰ გჰოიქხან ქერქი
ქოხე ქათარეხილქხან გარქოლქხან
ქრაი: ზარნქაგვერ გნღანთორ ვარყა-
ვილქან ლ რათ ვანსკიქხან ზანს ა-
ოლორქან გჰოიქჩხხინხე ხე ეასა-
ანდოლ, ჰეყხერანო ქვიქი ილოვიქი
ჟაროაღორ ჰ: ქნარე 684 რ. მინჯე 750
როქი თარეხან ზაკაბ ილანთიქ ლ-
ასქი: შანრამანოქჩხინხე ქარექ
ჰ ათანაქ ზამსკიქ ჩნათოლოქ ხერ-
ქაქაქოვიქი ორ. 9. ო. ჟაკოქაქი
(ჟხორა-ქხიქაკი ქიღ. № 9).

მსპრანტო

შევიტარიაში, ქალაქ ბერნში, ბერ-
ნის გიმნაზიის მასწავლებელმა გახსნა
გიგიენური-პედაგოგიური ინსტიტუტი.
პანიონი ყველა გიგიენის და პედაგო-
გიის ახალ მოთხოვნილებას დაკმაყო-
ფილებს. სწავლის კურსი კომპეტოუ-
ლია. ესპერანტული ენის შესწავლა
სავალდებულოა. სწავლის ფასი წლო-
ვანობაზედ არის დამოკიდებული 684
მან. 750 მან. წელიწადში. დაწვი-
ლებით გასაგებათ შეიძლება მიმართოთ
წერილით წარმომადგენელს 3. ს. პე-
ლოვს, პეტრა ველიკოი ქ. № 9.

ESPERANTA GAZETARO

La Holanda Ploniro № 10. Monata
oficiala organo de la Holanda Societo
Esperantista «La Estonto estas Nia».

Abonprezo: por la membroj de l'Hol.
Soc. Esp. Senpage, por ne membroj
en Holando sd. 63, en Belgujo sd. 71,
en aliaj landoj sd. 83. Adreso de re-
dakcio: H. Blok, Singel 386, Amster-
dam (Holando).

German-Austria Esperantisto № 7/8
Juli-August (Informaj raportoj) Oficiala
organo por la ligo de germanlingvaj
aŭstria grupoj esperantistaj. Eliras
en tiu monato. Jarabono por samli-
ganoj k. 2. (sd. 83), por neliganoj k.
3 (sm. 1,25). Adreso: Wien, II/2 Schüt-
telstrasse 91/15.

Germana Esperantisto № 7, 8, 9.
Monata gazeto por la vastigado de la
lingvo Esperanto (Oficiala Organo de
la Germana Esperanto-Asocio kaj de
aliaj esperantistaj unuigoj. Jarabono:
sm. 1,50. Adreso: Berlin SW., Lin-
denstr. 18/19.

La Revuo, Augusto, № 12 (48). In-
ternacia monata literatura gazeto (kun
la konstanta kunlaborado de d-ro L.
L. Zamenhof. Jara abono: fr. 6. (por
Rusujo 2 r. 80 kop.). Adreso: La Re-
vuo, Hachette et Cie, 79, Boulevard
st. Germain, Paris.

Internacia Pedagogia Revuo № 3.
Oficiala organo de la Internacia Aso-
cio de Instruistoj. Jara abono 1,5 sm.
Adreso: Bystrice-Hostyn, Moravio (Aŭ-
strio).

Verda Stelo № 8—28, organo de la
centra Meksika Esperantista Societo.
Jarabono: 1 sm.—Enlande, 2 sm.—
Eksterlande. Adreso: Mexico, D. F.
Apartado numero 2759, Ramon Lim-
ones.

La Spritulo № 1, 2. Internacia ses-
semajna gazeto por ŝerco, humoro kaj
satiro. Jarabono: sm. 1,20 (1 r. 20 k.).
Adreso: Leipzig (Germanujo). Korner-
strato 31. Richard Bresch. Tiu ĉi hu-
moraja ĵurnalo estas nur esperante re-

daktata kaj bele ilustrata. Ĝi enhavas multajn ridigajn karikaturojn el la esperantista vivo.

La Verda Standardo № 7—9. Internacia revuo, oficiala organo de L. V. St. Jarabono: 2 sm. Adreso: Budapeŝt, IX Ŭllői—Ut 59. (Hungarujo).

Hungara Esperantisto № 3.

Greklingva Esperantisto № 5, 6, 7.

Vespera Horo № 11, 13, 15.

Tutmonda Espero Aŭgusto № 32.

Internacia Socia Revuo № 8.

Libera penso № 10, 11, 12.

Lumo № 10.

La Ondo de Esperanto № 8, 9.

La Holanda pioniro № 11.

German-Aŭstria Esperantisto № 9.

BIBLIOGRAFIO

Tutmonda jarlibro esperantista 1910.

Antaŭ mi kuŝas libro kun solida titolo: «Tutmonda Jarlibro esperantista 1910». Ĉi-tiu libro, laŭ opinio de ĉiu esperantisto, estas kompetenta kaj krom tio tre necesa dank' al siaj kvalitoj. Antaŭnelonge mi ankaŭ estis granda adepto de tiuj-ĉi opinioj kaj onidiroj, sed... baldaŭ, nome nun, mi tute ne povas jesigi grandajn valorajn kvalitojn de l'nomita libro. Legante la nomitan Jarlibron, mi serĉis en ĝi adreson de unu konsulo el Ameriko, -- kiun mi baldaŭ trovis kaj notis ĝin en mia notlibreto. Sed daŭrigante tiamaniere legi la libron, mi preskaŭ interalie, pro scivolemo tralegis sciigojn pri Tiflisa societo, kiuj min surprize apenaŭ terurigis. Sciigoj pri stato de l'Tiflisa societo estas tiel malnovaj, ke, se iu Tiflisa esperantisto tralegus ĝin nun—li tuj pensus, ke ĉi-tiu libro estas eldonita je la 1905—6 jaro, ĉar

sciigoj pri Tiflisa komitatanoj, konsulo kaj delegito, kiel nome, pri Metaksa, Pavlova, Fiŝer, Asaturov, Aldadanov kaj Kolubakin estas tute malgustaj. Multaj el nomitaj personoj aŭ ekŝiĝis, aŭ antaŭlonge forveturis el Tiflis, kiel nome Metaksa. Post tiu-ĉi malagraba sciigo pri Tiflisa societo mi tuj traŝtrekis la notitan de mi adreson de Amerika konsulo, ĉar mi dubis pri ĝia ĝusteco. Tiasmaj akcidentaĵoj, mi opinias, ofte okazas en esperantista mondo se, certe, ĉiuj sciigoj en «Tutmonda Jarlibro» similas je Tiflisa sciigo. Ĉi-tiuj akcidentaĵoj estas tre danĝeraj por „Tutmonda Jarlibro“, ĉar ili povas ŝanceligi la aŭtoritaton de l'libro. Laŭ mia opinio la redakcio de la nomita „Jarlibro“ devas antaŭ ol presi la sciigojn, ekscii ĉirkulere la adresojn de esperantistaj konsulejoj, societoj, k. t. p. kaj nur poste, kolektinte tiamaniere la sciigojn, eldoni ilin libere. Ĉi tiu eldonmaniero estas tre ĝusta kaj verplena. Eldonante nomitmaniere, la redakcio de „Jarlibro“ povas libere ekspiri kaj je l'trato eĉ kredi, ke neniu esperantisto ĝin iam riproĉos pro iaj ajn adresoj.

La estontaj eldonoj de „l'Jarlibro Esperantista“, nepre devas esti pli zorgplenaj ol la estintaj.

Vortaro Esperanto-portugala, kompilita de Tobias R. Leite; unu volumo 176 paĝa; Paris Hachette et Cie (la prezo ne estas notita).

Aperis nova vortaro—Esperanta-Portugala de Tobias R. Leite. La vortaro enhavas grandan nombron de esperantaj vortoj. Ĝi estas utila sauntepe, kiel por komencantaj esperantistoj, tielsame por efektivaj. En la vortaro renkontiĝas teknikaj terminoj kaj aliaj sciencaj, kiuj plialtigas la senduban taŭgecon kaj indecon de l'nomita vor-

taro. Grandan utilon de tiu ĉi nova portugala pioniro al ni montros la estonteco. Niaflanke ni varme rekomendas la nomitan vortaron al niaj samideanoj, kiel ornamekzempleron por siaj esperantistaj bibliotekoj.

V. Gogitidze

Е. П. Вейновский. *Самочитель международного языка Эсперанто, Одесса 1910, стр. 48, цена 10 к.*

Передь нами находится сокращенный перевод издания Hachette et Cie „Premier Manuel de la Langue Auxiliaire Esperanto“, так что с методической стороны учебник этот нового ничего не дает, кроме повторительных формул, по образцу французского издания. Къ книгѣ приложенъ словарь коренныхъ словъ, заключенныхъ въ этой книгѣ. Эту книгу мы можемъ рекомендовать какъ классное пособие для начинающихъ учениковъ.

Складъ изданія уг. В. К. Фоменко Одесса, почтамтъ, почтовый ящ. № 1555.

RICEVITAJ LIBROJ

Wilhelm Hauff. *La karavano*, el germana lingvo tradukis J. W. Eggleton. London, 1910. Prezo sm 0,50.

Vortaro Esperanta-Portugala, kompilita de Tobias R. Leite. Prezo? Paris 1910. (Librairie Hachette et Cie).

1910—Tutmonda Jarlibro Esperantista, enhavanta Esperantistan societaron, Liston de Konsulejoj, societoj kaj grupoj de Esperantista Centra Oficejo. Paris 1910. (Hachette et Cie). Prezo fr. 3.

KRONIKO

Съ Августа мѣсяца въ Тифлисъ открылось отдѣленіе «Россійской Лиги Эсперантистовъ». Отвѣтственнымъ лицомъ по отдѣленію назначень А. Теръ-Аствадатрянъ. Пока дѣлами управляетъ временное правленіе, а въ недалекомъ будущемъ будетъ общее собраніе для выборовъ Правленія и открытія курсовъ языка эсперанто на русскомъ, армянскомъ и грузинскомъ языкахъ. Въ члены можно записаться въ редакціи журнала „Кавк. Эсп.“

— Սոյն օգոստոս ամսից Թիֆլիսում բացուեց «Ռուսաստանի Հասկերանտիստների Լիգայի» բաժանմունքը: Բաժանմունքի պատասխանատուն է Հ. Տէր-Աստուածատրեանը: Առ այժմ կազմուած է ժամանակաւոր վարչութիւն, որը շուտով կը հրակիրէ ընդհանուր ժողով վարչութիւն ընտրելու համար և քաղաքումս կը բանայ էսպերանտիստների առանձին դասընթացներ ուսաների, հայերի և վրացիների համար: Կարելի է անդամագրուել Թերթիս խմբադրատանը:

— აგვისტოს თვიდან თბილისში გაიხსნა „რუსეთის ესპერანტიკოსთა ლიგის“ განყოფილება. განყოფილების პასუხის მგებლად დანიშნულია პიეტერ-ასტუატრიანი. ჯერ-ჯერობით შემდგარა დროებითი გამგეობა, რომელიც ამ ახლო მომავალში მოიწვევს საზოგადო კრებას და აირჩევს გამგეობის წევრებს და გახსნის ესპერანტოენის კურსებს რუსულ, სომხურ და

ქართულ ენებზედ. წვევრებათ შეუძლიანთ ჩაეწერონ „კავკ. ესპერანტო“ ტურნალის რედაქციაში.

— Baldaŭ aperos esperanta traduko de la rakonto de Gogol—«Portreto», farita de D-ro A. Fiŝer.

— **UNIVERSO.** «Internacia Klubo de kolektantoj de poŝtkartoj kaj poŝtmarkoj». Sub tiu ĉi titolo fondiĝis antaŭ nelonge klubo, kiu celas flegi la sporton de la kolektado de poŝtmarkoj kaj poŝtkartoj kaj volas instigi la fabrikistojn de kartoj kun ilustraĵoj eldoni kartojn kun Esperanta teksto. La kotizaĵo estas duonjare 1 franko ($\frac{3}{4}$ Sh., M.—75, Sm.—40). Ĉiu membro ricevas senpage belan monatan gazeton kun la adresoj de ĉiuj membroj. Ĉiu povas iĝi membro, la sola kondiĉo estas: la sola skribata kaj parolata lingvo estas Esperanto. Interesantoj ricevas tute senpage la statuton kaj ekzempleron de la klubgazeto de la sekr. S-ro Fritz Stephan en Leibzig, Moltkestr. 28-B.

— **Batumo.** Instruisto de la Armena lernejo s-ro Simeon Mkrtiĉjan dum tiu-ĉi somero malfermis kurson de la lingvo Esperanto. Lernas proksimume 20 gelnantoj.

— En la fino de Aŭgusto okazos ĝenerala kunveno de ĉi tieaj esperantistoj por malfermi filion de «Societo Esperantista Kaŭkaza»; poste la societo malfermos oficialajn kursojn.

Amiko

— Por la studentoj.—Jus aperis, eldonita de la „Grenoble“—a grupo kun helpo de la fakulteto, universitata Gvidfolio, kiu klarigas la tutan organizon de la kursoj speciale starigitaj de 14 jaroj por la fremdaj studentoj dezirantaj akiri perfektan scion de la franca lingvo.

Plie ĝi montras ĉiujn allogaĵojn kiuj,

almenaŭ tiom kiom la perfekta instruado, kunhelpis altiri al la carma kaj pitoreska urbo „Grenoble“ multajn fremdajn studentojn (pli ol 1100 la lastan jaron) inter kiuj jam kelkaj esperantistoj.

Ni esperas, ke multaj petos tiun gvidfolion sendatan senpage de la Sekretario, S-re Roy 3, Rue Anthoard Grenoble (France) kaj tiel helpos varbi al nia afero la potencajn societon kiu estas en Grenoble la Protekta Komitato por fremdaj studentoj.

Tabriz, 22 julio. Hieraŭ en la armena lernejo «Aramjan» estis malfermitaj esperantaj kursoj laŭ la anonco de «Azerbejdĵana Esp. Soc.». Estas skribitaj kiel lernantoj proksimume 25 personoj. Persoj lernas per «Cours Élémentaire Pratique d'Espéranto» de Michel Becker kaj E. Grosjen-Moupin, armenoj—per Lernolibro de H. T. As-tvacatryan. Instruas S-roj NurullahĤan kaj A. Ter-Hovhannisjan. Oni havas du lecionajn ĉiusemajne, krom tio tri lecionojn por anoj de societo, kiam oni legas esperantajn librojn. Estas personoj, kiuj lernas Esperanton sen instruisto—ekster niaj kursoj.

V. Sarkisjan

KORESPONDADA FAKO

En tiu-ĉi fako estas presataj adresoj de la personoj, kiuj deziras korespondi kun gesamideanoj per simplaj poŝtkartoj (SP) aŭ per ilustritaj (PI) aŭ per leteroj (L) aŭ interŝanĝi poŝtmarkojn (PM).

Krasnojarsk (de Enisejska gub. Siberio—Ruslando) Mihailo Borisov deziras korespondi kun Kaŭkazaĵ samideanoj, Persaj kaj Turkaj armenaj samideanoj. Mi ĉiam tuj respondos.

Fratlino M. Liebing. Leipzig R. (Germ.) Semeindestr. 12, deziras korespondi kaj kolektas poŝtmarkojn. Ŝi respondas ĉiam tuj.

Barcelona (Hispanio) Pen-Cren 10 Teln. S-ro Juan Amades, deziras intersanĝi ilustritajn poŝtkartojn, prefere tipikajn tipojn. Nepre ĉiam respondas.

Stojan Ketipoff deziras intersanĝi ilustr. poŝtkartojn kun gesamideanoj el Rusujo kaj Persujo. Ĉiam tuje respondas. **Saint Louis Mo.** (U. S. Amerika) 508 South Second street.

Respondoj

Րովմայիս. — Շահէն Դօշոյեան. Զէք ստացել, որովհետև չէր լոյս տեսնում: Այդտեղի բաժանորդներէց նա ստեղծութեց Մոսկուա: Միայն ձեր բաղաճն է, որ բաժանորդներ չի տալիս: Աղարկում ենք մի քանի հասցէով, բայց բոլորն էլ պիւլական ուսուցիչներն են:

Բազու. — Ս—հան. Համարն ուշացաւ որովհետև մեքենան ուշացաւ. պէտք է ստանայինք մինչև օգոստոսի 1-ը, բայց զիտ այսօր էլ չը կայ և սոյն համարը թէև շարուել է մեր տպարանում, տրպազրում է ուրիշ տեղ: Մէկ խօսքով քնասը մեծ է, Այս, հայերէն ինչպիսի գործ էլ կամենաք կը տպենք և սրբագրութիւնն էլ մենք կը կատարենք, այդ կողմից ապահով եղէք:

Настольно. Самойлову. Причину прочтите на второй страницѣ сего журнала.

Erzerum.—V. Tiracjan. Kion vi faras? Kial vi ne informigas nin pri via laboro? Ĉu vi organizis grupon aŭ ne?

S-ro Michalk.—(Hamburgo).—Ni ankaŭ intencas doni al niaj legantoj lecionojn de armena kaj kartvela lingvoj, sed post la redakcia enketo, kiun

ni faros en la fino de la nuna jaro. Ni ricevus kelkajn leterojn pri tiu ĉi demando, kelkaj el ili petas doni artikolojn pri la literaturo kaj historio de la nomitaj nacioj, ĉar tiuj ĉi popoloj estas ne multe konataj en la mondo.

Moskvo.—S-ro R. Mencil.—Ni ricevus vian leteron. Ĉar kutime oni skribas ĉiam nur la mallongigitajn nomojn de ĵurnaloj (kiel ekz. «P. Y.», «B. B.», «H. Bp.» k. t. p.), tial ankaŭ ni notis nur «Ondo», anstataŭ «La Ondo de Esperanto». Ni neniam renkontadis en ĵurnaloj aŭ gazetoj similajn notojn, kiel ekz. «Новое Время» № 10750. Ĉu ĝi estas praktikata en esperanta mondo? Mi ankoraŭ ne renkontis...

Redaktoro-Eldonisto

H. Ter-Astvacatjanc

Анонсој

Въ редакціи журнала „Кавказскій Эсперантистъ“, Елизаветинская ул. № 17, продаются слѣдующія книги:

1. Kato en botoj, tr. de V. Sirun. 10 k.
2. Hundo kaj kato „ „ 10 k.
3. Rondaj Dioj „ „ 3 k.
4. Ekzercar. Esperanta, de V. S. 5 k.
5. Nino, tr. de V. Gogitidze . 3 k.
6. Դասագիրք հայերանո լեզուի չ. Տէր-Աստուածատրեանի . 25 k.
7. Բանարան հայերանո-հայերէն չ. Տ. Աստուածատրեանի 50 k.
8. Полный учебникъ Эсперанто, В. Сирунянъ . 12 к.
10. հայերանո միջազգային լեզուն, Ա. Օհանջանեանի . 3 k.
11. Esper. Legolibro de A. Eiser 30 k.
12. I. Turgenev. Kanto de triumfanta amo, tr. A. Eiser . 25¹/₂k.
13. „ Anjo (Աճ) tr. de A. Eiser kaj V. Zamjatin . 25¹/₂.

14. Poŝtkartoj kun portreto de L.
Zamenhof po 2 k. 100 eks. 1 r. 70 k.

*При требовании больше 10 экз. дается
20% скидки. Пересылка за счет поку-
пателя.*

Через редакцію можно получить
еще слѣдующія книги:

1. L. L. Zamenhof. Fundamen-
to de Esperanto (gramatiko,
ekzercaro, univers. vortaro) 80 k.
2. Fundamenta krestomatio, de
la lingvo Esperanto . 1 r. 40 k.
3. La Revizoro de Gogol . 60 k.
4. Marta de Orŝeŝko . 1 r. 40 k.

Несмотря на наше объявление объ изданіи **Русско-Эсперантскаго** словаря В. Сируняна, мы временно приостановили его изданіе вслѣдствіе выхода **Русско-Эсперантскаго** словаря въ Москвѣ. Редакція рекомендуетъ пользоваться уже вышедшимъ словаремъ, который удовлетворяетъ нуждамъ русскихъ эсперантистовъ. Надѣясь, однако, въ будущемъ издать нашъ словарь, мы рѣшили только временно приостановить его изданіе, чтобъ не помѣшать распространенію только что вышедшаго изданія.

Подписчикамъ возвращаются деньги обратно.

Вышла изъ печати книга

счетоводство ОБЩЕСТВЪ ВЗАИМНАГО КРЕДИТА.

(Полное, по двойной системѣ).

Составилъ **А. Арумовъ**, основатель Второго Тифлискаго О-ва
Взаимнаго Кредита.

Адресъ: Книгоизд. „Коммерческая Литература“, СПБ., Екатерингофскій просп.,
№ 8.

КНИГИ

для изученія языка

„ЭСПЕРАНТО“

учебники, самоучители, словари — русско-эсперантскіе, эсперанто-русскіе, книги для упражненія и чтенія и зеленые значки продают-

ся въ 0-въ „Эсперанто“ при Тифлисской I мужск. гимназіи по воскресеньямъ отъ 10¹/₂—12 ч. дня и по средамъ отъ 7 ч.—9 ч. веч.

„Майкопская Газета“

ежедневная, литературно-политическая и общественно-экономическая.

Годъ изданія 1-й (съ 1910 г.) въ г. Майкопъ, Куб. обл.

Выходитъ по программѣ столичныхъ газетъ, особое вниманіе удѣляя вопросамъ промышленнымъ и финансовымъ.

Экономическіе интересы Кубанской области и Майкопской нефтепромышленности будутъ обслуживаться въ „Майкопской газетѣ“ всесторонне.

Собственные корреспонденты во многихъ городахъ Россіи и заграницей. Специальные корреспонденты въ Лондонъ и Берлинъ.

Подписка цѣна съ іюля до конца года 3 р. Отдѣльный №—3 к.

Такса для объявленій:

На 1-й страницѣ 1 строка петита—20 к. На 4-й страницѣ 1 строка петита—10 к. Иногороднія объявленія—30 п 20 коп. строка. Годовымъ и мѣсячнымъ—скидка 50%. Объявленія и предложенія труда по 25 коп.—5 строкъ.

Пріемъ подписки и объявленій производится въ книжномъ магазинѣ Марѣева, Соборная ул. Туда же можно пересылать и передавать всѣ письма, сообщенія и загѣтки для газеты.

Всѣ переговоры по дѣламъ редакціи, временно, въ магазинѣ Марѣева отъ 11 до 12 ч. дня.

Типографія „ЭСПЕРАНТО“

Елизаветинская ул. № 17.

Принимаетъ всевозможные типографскіе заказы на языкахъ

Эсперанто, русскомъ, французскомъ, армянскомъ, грузинскомъ и др.

Печатаются: газеты, брошюры, книги, бланки, лешучки, преись-куранты, этикетки, и т. д.

Визитныя карточки по самой доступной цѣнѣ.

Работы исполняются скоро, аккуратно и по самымъ умѣреннымъ цѣнамъ.

Контора типографіи открыта отъ 8 ч. утра до 8 ч. вечера.

ՏՊԱՐԱՆ „ԷՍՊԵՐԱՆՏՈ“

ԵԼԻՉԱՅԵՏԻՆՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑ, № 17.

Ընդունում է ամեն տեսակ պատուէրներ

ԷՍՊԵՐԱՆՏՈ, ՀՈՅՆԻՆ, ԻՍՆԻՆ, ՓՐԱՆՍԻՆ, ՎՐԱՅՆԻՆ

ԵՒ ԱՅԼ ԱՆՁՈՒՆԵՐԻՎ

ՏՊԱԳՐՈՒՄ է լրագիրներ, զրքեր, բրոշյուրներ, ռլանկներ, թուղիկ յայտարարութիւններ, պրէյս-կուրանտներ, էտիկետներ, հաշիւներ ևն:

ԱՅՑԵՏՈՄՍԵՐՆ ԱՄԵՆԱՋԵՌՏՈՒ ԳՆԵՐՈՎ.

Պատուէրները կատարւում են **ԱՐԱԳ, ՃԻՇՏ, ՄԱԲՈՒՐ** և ամենա-չափաւոր գներով:

Յօդաւորի գրասենեակը բաց է առ. 8 ժամ. մինչև եր. 8 ժամ:

ՏԵՂԵՎԱ „ՍՆՅՍԵՐԱՆՇՈՐ“

Ելուծաբարեւոյտային կլիբ, № 17.

Ողբէ չքեւա գար Նայաճէն մտարանտու, րուսուլ, ժարտուլ, ՆՈՅ-ՆՍՐ, ՄՐԱՆՇՈՐ և ՆԵՂԱ ԵՆԵՅՈՒԸ.

Բեյլադէն Վաճեղեք, Մոյգեք, ԲրուՄուրեք, Բուանկեք, Լեղտուրկեք, Քրայն-կուրանտեք, Երուկեղեք, անգարուք և Ն.

Վոյճոնի կարտիկեղեքի Նեղմոյնաճեղեքն ԳաճեղՅՈ.

Նայաճեղեքի Նրուլուղեղա մտարաղաղ և Նրուլուղաղ և կուղեղեղ ԳաճեղՅՈ. կանտուրա լուա և լուլլոյն Մ-ըն Նաղաղմոյն Մ Նաղաղաղեղ.